

Posvet Andragoškega društva Slovenije:

Izzivi izobraževanja odraslih danes za jutri

23. april 2024, dvorana Alme Karlin, Cankarjev dom, Ljubljana

<https://www.andragosko-drustvo.si/izzivi-izobrazevanja-odraslih-danes-za-jutri>

NACIONALNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA (NPVI) ZA OBDOBJE 2023-2033

(osnutek dokumenta)

mag. Andrej Sotošek

Vsebina:

1. Metodološka zasnova dokumenta
2. Ključni predlogi izobraževanja odraslih zapisani v osnutku
3. Predlogi Andragoškega društva za dopolnitev NPVI

Metodološka zasnova dokumenta

- Vsebina dokumenta vključuje področja:
  - predšolske vzgoje,
  - osnovnošolskega izobraževanja,
  - srednješolskega izobraževanja,
  - osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja odraslih,
  - glasbenega šolstva.
- Ne vključuje pa:
  - Višješolskega strokovnega izobraževanja (Strategije višjega strokovnega izobraževanja v RS 2020-2030) (2019)
  - Visokega šolstva (Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2030 (NPVŠ2030) (2022)
  - Celovitega izobraževanja odraslih (ReNPIO 2022-2030) (2023)
- Poglavlja niso vezana na vertikalno, ampak na posamezna vsebinsko zaokrožena prioriteta področja.

Metodološka zasnova dokumenta

Za šest prioriternih vsebinskih področji je bilo oblikovanih šest delovnih podskupin:

1. Družbeni razvoj ter vloga vzgoje in izobraževanja
2. Zagotavljanje varnega in spodbudnega okolja za optimalni razvoj posameznika
3. Poučevanje, učenje, spremljanje napredka ter preverjanje in ocenjevanje znanja
4. Strokovni in karierni razvoj zaposlenih v vzgoji in izobraževanju
5. Sistem ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti
6. Vzgojno-izobraževalni sistem

Metodološka zasnova dokumenta

Temeljni cilj:

Usmeriti vzgojno-izobraževalni sistem h kakovostnemu in trajnostno naravnemu vzgojno-izobraževalnemu sistemu, ki je usmerjen z znanstvenimi spoznanji, hkrati pa gradi na dobrih praksah stroke, slovenskega vrtca in šole.

Ukrepi:

Za doseganje tega cilja je oblikovanih 280 ukrepov. Močno so poudarjeni zlasti vzgojni ukrepi.

Ključni predlogi izobraževanja odraslih zapisani v osnutku

➤ Ciljna skupina odraslih:

- povsod, kjer se navajajo ciljne skupine ali ukrepi za vse, so dodani tudi odrasli ali skupni termin,

➤ Inkluzija, priseljenci:

- odrasli vključeni pri posebnih potrebah, dodanem učenju slovenščine,
- predlog odpiranja Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami in Zakona o izobraževanju odraslih, da se uredi tudi status odraslih s posebnimi potrebami vključno z normativi,

➤ Bralna pismenost:

- vključitev odraslih, družinska pismenost in vključitev staršev, uporaba že obstoječih javno veljavnih programov za odrasle na področju bralne pismenosti,

➤ Enakovrednost in kakovost rednega izobraževanja mladine in izobraževanja odraslih:

- sistemska umestitev delovnih mest organizatorja in svetovalnega delavca v izobraževanju odraslih v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju,
- sistemsko financiranje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju v sklopu javne službe,

Ključni predlogi izobraževanja odraslih zapisani v osnutku

➤ Pedagoško-andragoška izobrazba:

- se ohrani kot javno veljavni program izpopolnjevanja v dosedanjem obsegu 60 kreditov,
- se izvedbeno prilagodi organizacijsko in metodično ciljni skupini odraslih udeležencev,

➤ Priznavanje in potrjevanje predhodnih pridobljenega znanja in spretnosti:

- zagotovi se transparenten sistem priznavanja po drugih poteh pridobljenega znanja,

➤ Štiriletna srednješolska izobrazba naj postane nacionalni standard:

- dilema in razhajanja med terminoma „štiriletna srednješolska izobrazba“ in „srednješolska izobrazba“.

Predlogi Andragoškega društva za dopolnitev NPVI

1. Naslov dokumenta:

- Nacionalni program vzgoje in izobraževanja **ni ustrezen**, saj nehote zavaja, da program dejansko vključuje vse ravni in podsisteme vzgoje in izobraževanja,
- obravnava le tri podsisteme, vrtec, osnovno šolo in srednješolsko izobraževanja, s čimer ni zajet koncept vseživljenjskega učenja, ki ga izobraževalci odraslih zagovarjamo že desetletja.

Zato predlagamo:

- ✓ Naslov naj se glasi: „**Nacionalni program vzgoje in izobraževanje za vrtce, osnovno šolsko in srednje šolsko izobraževanje za obdobje 2023-2033**“.
- ✓ Naslednji nacionalni program vzgoje in izobraževanja mora biti celosten, zajeti mora vse ravni in podsisteme vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, tudi izobraževanje odraslih. Naj se prične pripravljati že po letu 2030.

Predlogi Andragoškega društva za dopolnitev NPVI

2. Vseživljenjskost učenja:

- V uvodu v Izhodiščih za pripravo NPVI 2023-2033 je bilo med 10 krovnimi izzivi izobraževanja za prihodnost posebej izpostavljeno tudi »Omogočati in spodbujati vseživljenjsko naravnost v izobraževanju«,
- to pogrešamo v uvodu NPVI 2023-2033 in bolj eksplicitno tudi v programu samem.

Zato predlagamo:

V uvodu NPVI 2023-2033 naj se zapiše, **da je vseživljenjskost učenja eno temeljnih izhodišč NPVI**. S tem pa **na vseh ravneh formalnega izobraževanja**, ki ga NPVI obravnava, **enakovredno vključuje tudi izobraževanje odraslih**. Ta predlog je podkrepljen tudi z drugimi slovenskimi strateškimi dokumenti, predvsem s »Strategijo dolgožive družbe« in »Strategijo razvoja Slovenije do leta 2030«.

Predlogi Andragoškega društva za dopolnitev NPVI

3. Kadri v vzgoji in izobraževanju:

- V poglavju, ki obravnava Prednostno področje 4: Profesionalni in karierni razvoj strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju pogrešamo, da so posebej omenjeni tudi **andragoški kadri v formalnem sistemu vzgoje in izobraževanja**,
- **izobraževalci odraslih**, ki organizirajo (organizatorji izobraževanja) in izpeljujejo (učitelji) izobraževanje odraslih v formalnem izobraženju, **pomemben del sistema**.

Zato predlagamo:

- ✓ na ustreznih mestih **se besedilo dopolni z navedbo tudi andragoških kadrov**, saj je tudi zanje potrebno zagotoviti nadaljnji profesionalni in karierni razvoj. Tako z zagotavljanjem andragoških smeri študija na fakultetah, kot s stalnim strokovnim spopolnjevanjem,
- ✓ med strateške cilje in ukrepe vključi tudi **andragoške študijske programe, andragoške poklice, promocijo andragoških poklicev, andragoško študijsko prakso**, pomen ukrepov z vidika uvajanja v andragoško delo.

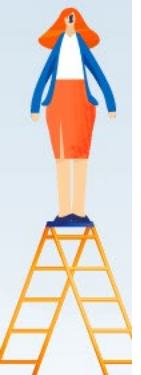
Predlogi Andragoškega društva za dopolnitev NPVI

4. Poklicno in strokovno izobraževanje odraslih:

- Poklicno in strokovno izobraževanje odraslih je pomemben in neločljiv del sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji,
- Prispeva k dvigovanju izobrazbene ravni prebivalcev Slovenije v vseh starostnih obdobjih ter s tem h kreptvi človeškega kapitala,
- Ne glede na to, da so cilji na tem področju zapisani v ReNPIO 2022-2030, menimo, **da mora biti to zapisano tudi v NPVI 2023-2033** pri opredeljevanju Prednostnega področja 6: Vzgojno-izobraževalni sistem.

Zato predlagamo:

- ✓ Podcilj 4: Nadgraditi sistem srednješolskega izobraževanja naj se dopolni s predlogi za nadgraditev izobraževanja odraslih v poklicnem in strokovnem izobraževanju (PSI), ki naj bo del celostnega sistema PSI v Sloveniji,
- ✓ Dopolni naj se z opredeljenimi **ukrepi za ustrezno sistemsko in zakonsko ureditev področja IO v PSI, za sistemizacijo delovnih mest** (organizator izobraževanja odraslih in svetovalni delavec), ki bodo **del javne službe** v PSI ter za zagotovitev **pravice odraslim, da pridobijo 4-letno srednješolsko izobrazbo kadarkoli v svojem življenju** (v skladu z zmožnostmi in zagotovljenimi finančnimi sredstvi države).

HVALA ZA POZORNOST